

Az Anyaszentegyház

Időpont: 1933. május 7. Húsvét után 3. vasárnap, Jubilate vasárnapja

Helyszín: Győr

Oltári ige: 1Péter 2,11-20

Igehirdetési alapige: Ézsaiás 49,14-16.

Énekek: 435; 261.

És szól Sion: Elhagyott az Úr engem, és rólam elfeledkezett az Úr!

Hát elfeledkezhetik-é az anya gyermekéről, hogy ne könyörüljön méhe fián? És ha elfeledkeznének is ezek: én te rólad el nem feledkezem.

Ímé, az én markaimba metszettek fel téged, kőfalaid előttem vannak szüntelen.

Ima: Kegyelmes Isten, mennyei Édesatyánk! A kísértések ostromló harcában megfáradt szívünk idehozott ma szent házadba, hogy irgalmas jóságod ölén megpihenjünk. Jól tudjuk Atyánk, hogy ezen a földön csak zsellérek és jövevények vagyunk és tudjuk azt is, hogy ránk égi hajlékok várnak, tudjuk, hogy szent Fiad áldozata örökélet boldogságát szerezte meg mindazoknak, akik nyomdokain járnak. Örvend szívünk és hálával magasztaljuk szent nevedet, de könyörgünk is Hozzád: erősítsd hitünket, szenteld meg akaratunkat, hogy míg ezen a földön járunk, meg tudjuk magunkat őrizni tisztán az örökélet boldogsága számra. E boldogság reménységének édes örömeivel tölts meg minket, hogy áldott és boldog legyen buzgólkodásunk, a mi Urunk Jézus Krisztus által kérünk.

Ámen.

Több mint két évtizeddel ezelőtt történt az, amit most Nektek elmondani akarok. A régi szép Nagy-Magyarországon általános képviselő választás volt, Vasvármegye székhelyén, Szombathelyen Székely Ferenc, a város szülöttje, az akkori igazságügy miniszter lett a képviselő. Sokat írtak az újságok annakidején erről a választásról és Székely Ferencnek, az egyszerű kötelezmester fiának csodálatos felfelé ívelő életpályájáról. Ezt a sok-sok írást még akkor mind elolvasta Vas megye egyik községének lelkésze, de mind elfelejtette, egy újsághír azonban megmaradt emlékezetében. Mikor Székely Ferenc, mint megválasztott képviselő először jelent meg Szombathelyen, rengeteg sok virággal fogadták, másnap azonban mikor elutazott, egy szál virág sem volt nála. Valaki megkérdezte, hogy hova tette azt a sok szép virágot, amit előtte való nap kapott, amire az igazságügy miniszter meghatott, halk hangon annyit mondott: kivittem az édesanyám sírhalmára. Krisztus Urunk egy alkalommal azt mondta tanítványainak: „...örüljete, hogy a ti neveitek fel vannak írva a mennyben.” (Lk 10,20). Én szentül meg vagyok győződve arról, hogy ott, ahol Székely Ferenc neve fel van írva a mennyekben, fel van írva ez a kis történet, amit most nektek elmondtam. Nem kívánnád kedves testvérem, hogy a Te neved mellé is az égnek angyalai ilyesféle történetet jegyezzenek fel abba a könyvbe, amelyet a csillagokon túl rólunk vezetnek?

Valóban most virágfakadás idején bő alkalmad van arra, eredj ki a víz partjára és szakítsd le azt a kis virágot, amelynek szirma olyan szép kék, mint az ég és amelynek szeme olyan sárga, mint az ég sárga gyertyája, szakítsd le a nefelejcsét és vidd el haza, tedd le édesanyád ölébe, aki téged szíve alatt hordozott, szíve vérével táplált, fájdalommal e világra szült, karjaiban álomra ringatott s ajkainak csókjával felébresztgetett, aki mint Istennek melléd rendelt őrzőangyala megőrzött életednek minden útján, aki karjain hordozott, hogy valamiképpen meg ne üssed lábadat a kőben. Tedd a virágot édesanyád ölébe, aki téged megtanított imádkozni,

dolgozni, s aki éretted fáradozott, nélkülözött, s tette ezt mind örömmel, kedvvel, szeretettel, aki hogy neked egy szál rózsát hozhasson, száz tövistől sem ijedt meg, aki óvó szeretettel remegett érted, amikor veszélyben forgott a te bimbó életed, kinek örömkönnye hullott fejedre, mikor mosolygó fény szállt egedre.

Az édesanyánk nem tudott egyhamar valamiről megfélekedni, de ha valamiről megfélekezett is, gyermekéről sohasem feledkezett meg. Testvéreim, mikor még én is gyermek voltam, boldog, kicsi gyermek, nekem is volt egy édesanyám, gyakran együtt látogattuk a temetőkeretet. Az édesanyám ilyenkor rendesen egy kis sírhalom elé vezetett és mikor ott álltunk, könny gyűlt szemébe és zokogó hangon így szólt: látod, itt nyugosznak a te kistestvéreid. Bár már évek teltek el azóta, hogy ott nyugodtak a testvérek, a kis sírhalom mindig tele volt ültetve szép piros rózsával és édesanyám könnyeivel öntözte azokat. Igen, az édesanya nem felejtkezik meg gyermekéről, kell, hogy megemlékezék méhének fiáról. És ha az gyalázatba esik, az édesanya mentséget keres számára, s ha az egész világ kitaszítja is, az édesanya felkeresi és magához öleli. Testvéreim, mikor odahaza Sopronban vasárnap kora reggel elmegyünk a fogházba, hogy ott prédikáljunk, istentiszteletet tartunk, a fogház kapuja előtt már rendesen egy egész csomó édesanya áll, egyik-másik messze földről jött, fáradt, de azért türelmesen áll és vár, hogy az ő bűnbe, szégyenbe, gyalázatba esett fiával egy-két szót válthasson és megvigasztalhassa, mint ahogyan az édesanya tudja csak fiát megvigasztalni.

Igen híven jellemzi az édesanyai szeretetet egy kis költött történet: Egy ifjú rajongásig szerette rossz jegyesét és váltig mondogatta neki, hogy minden áldozatra kész érette, amit csak kíván tőle. Egyszer a rossz leány agyán heródiási gondolat szállt át s azt mondotta, ha be akarod bizonyítani, hogy szeretsz, eredj és hozd el nekem édesanyád szívét! És az ifjú futott haza, megölte édesanyját, kivágta szívét s szaladt azzal jegyeséhez, futtában azonban elesett és elejtette anyja szívét, s akkor a porban fetregő, érző anyai szív megszólalt: fiam, édes fiam, megütötted magadat?

Igen, az édesanya nem felejtheti el gyermekét, kell, hogy megemlékezék még gonosz, saját szülőjét megölő fiáról is. Ennek a mindeneket megbocsátó, az isteni szeretetet szinte megközelítő édesanyai szeretetnek szentelünk ma ünnepet az édesanyák napján. Óh, kedves testvér, emlékezz meg ezen a napon az édesanyádról, hullasd a nefelejcs virágot ölébe – és ha már elköltözött ez árnyékvilágból, hullasd az ő sírhalmára. És ha a távolság, vagy ami ennél is rosszabb, az ellenség által húzott új országhatár meggátol abban, hogy felkeresd édesanyád sírját, gondolj arra, hogy nekünk van lelkünk, s hogy azzal felülemelkedhetünk a tér és idő korlátain és hogy lelkünkkel éppen úgy, mint a zümmögő bogár és táncoló lepke, csiripelő fecske, büntetlenül átléphetjük még a fegyverek által őrzött országhatárt is s odaborulhatunk édesanyánk sírját magába záró szent honi rögre.

És ez a szent honi rög az édesanyák napján szintén anya, édesanya. Az édesanyák napján nem feledkezhetünk meg erről a mi közös édesanyánkról sem. Igaz, hogy ez a mi közös édesanyánk, drága magyar hazánk ma olyan, mint a Dániel próféta által látott álmokép, melynek feje színarany volt, melle, karjai ezüstből, dereka rézből, lábszárai vasból s lábai részint vasból, részint cserépből állt, s míg Dániel nézte ezt a képet, egyszer csak minden emberi kéz érintése nélkül egy kő esett le az égből és a kép darabokra törött, összezúzódott és a kő nőtt, nőtt, míg betöltötte az egész földet. Kedves testvérem, a mi drága édes magyar hazánk ma itt fekszik darabokra törve, mint egy óriási romhalmaz, ami érték megmaradt e romhalmazok közt, azt mind elvitték, elrabolták, úgy hogy közös édesanyánk koldus szegénnyé lett, olyan szegénnyé, hogy sokszor, igen sokszor a saját fiait sem tudja már eltartani, nem tud nekik munkát, kenyeret adni.

Hetekkel ezelőtt Budapesten a rendőrség útlevel osztályánál volt dolgom, lassan intézték el ügyemet, így volt időm csendben megfigyelhetni az ottani forgalmat. Szívfacsaró látvány volt az, amit megfigyelhettem: egyik magyar a másiknak adja ott kezébe a kilincset, egyik magyar a másik után kérvényezi, hogy hadd menjen külföldre: Afrikába, Ázsiába, Amerikába, Ausztráliába, hadd hagyja el az édesanyát, ezt a hazát, amelyről pedig boldog gyermekkorában azt vallotta, énekelte, hogy -

Hazádnak rendületlenül
Légy híve óh magyar!
Bölcsőd ez, s majdan sírod is,
Mely ápol, s eltakar.
A nagy világon e kívül
Nincsen számodra hely,
Áldjon, vagy verjen sors keze,
Itt élned s meghalnod kell!

Óh, testvéreim, kétségbeejtő az a helyzet, amikor az édesanya nem tudja már ápolni, betakarni fiait, mikor legfeljebb bölcsőt adhat neki, de már sírhalmot nem. Kétségbeejtő ez a helyzet, olyan, mint amilyen Sioné volt. Abban az időben, amelyről szentleckénk szólt, Sion felett is megnehezült az idők viharos járása, tűz és vérkeresztségen ment át, a város, a főváros romokban hevert. Ott, ahol nem régen ezüst kürtökkel hívták a gyülekezetet istentiszteletre, most prédát kereső saskeselyűk járnak a hullák között, pogányok jöttek az Isten népének örökségébe és megszenteltelenítették, megfertőztették a szent helyet, Izrael fiai pedig azalatt fogságban ülnek, Babilon vize mellett sírnak, amikor megemlékeznek Sionról és így szólnak: *„Elhagyott az Úr engem, és rólam elfeledkezett az Úr!”,* de íme, az Úr azt mondja: *„Hát elfeledkezhetik-é az anya gyermekéről, hogy ne könyörüljön méhe fián? És ha elfeledkeznének is ezek: én te rólad el nem feledkezem. Ímé, az én markaimba metszettek fel téged, kőfalaid előttem vannak szüntelen.”*

Érted, kedves testvérem, hogy mit akar az Úr Sionnak és nekünk is mondani? Azt akarja mondani, hogy az ő szeretete nagyobb, mélyebb még az anyai szeretetnél is, hogy Ő meg tudja tenni azt, amit az édesanya sem tud megtenni: oda tudja adni egyetlen egyszülött Fiát mi érettünk, bűnösökért: én érettem, te érted. Óh azért némuljon el Sion a te panaszkod, az Úr kezeire írta fel nevedet. Kedves testvérem, amit papírra írnak fel, vagy kőbe vésnek bele, arról idővel mégis csak megfeledkeznek, de amit a kézbe írnak fel, amit a kézbe metszenek bele, arról nem lehet megfeledkezni. Isten egyszülött Fiának kezébe írta, véste bele az én nevemet, a Te nevedet, a magyar hazának nevét, ott ragyog a mi nevünk is a szegkek helyén. És valahányszor nézi az Ő kezét – és mindig is nézi – ott látja a mi nevünket s megemlékezik arról, hogy milyen nagy árat fizetett értünk, nem felejtkezik el rólunk, azt mondja, a te kőfalaid szüntelenül előttem vannak.

Óh, kedves testvérem, azért a mi szemünk előtt is folyton-folyvást ott lebegjenek a mi kőfalaink, a mi hazánk régi szép szent határai és a mi hazánk, a mi közös édesanyánk, megaláztatásának állapotjában se feledkezzünk meg róla, mint amiképpen a hálás gyermek nem tud megfeledkezni beteggé, szegénnyé, koldussá lett jó, áldott lelkű édesanyjáról! Azt mondja Sionnak ott Babilon vize mellett: ha elfelejtkezem rólad, felejtkezzék el az én jobb kezem és az én ínyem ragadjon nyelvemhez, ha meg nem emlékezem rólad! Így szólt Izraelnek, így szólt Sionnak, amikor beteljesedett rajta Dániel álomlátása, amikor hazája romhalmazzá lett és amikor ezen romhalmaz között nőni, nőni kezdett az a kő, amely égből esett alá. Kedves testvérem, így szóljunk mi is és lássuk meg, hogy a mi édes magyar hazánk romjai sok más ország romjai között a Sátánnak minden cselvetése dacára is hogyan nő, hogyan épül, hogyan

terjeszkedik, hogyan hódít a mennyből jött ország: a lelkek országa, Istennek országa, Krisztus teste, az anyaszentegyház!

Igen, az anyaszentegyház, mint azt már neve is mondja, szintén anya, édesanya. Mint a szülő anya testileg szült bennünket, úgy az anyaszentegyház lelkileg újjászült bennünket, dajkál, formál, nevel, tanítása, intése, imádsága, vonása ott van szívünkben annyira, hogy kirajzolódik még arcunkra is. Kedves testvérem, én odahaza Sopronban a közel 11.000 lélekből álló gyülekezetnek valamennyi tagját név szerint nem ismerem, de ha az utcán találkozom velük, megismerem őket tekintetükből, arckifejezésükből, köszöntésükből, szavukból. Az evangélikus anyaszentegyház annyira rányomja bélyegét az egyesre, annyira beleírja azt a nemesi levelet abba a szívbe, hogy még az is, aki megtagadja egyházát, nem tudja azt levetni, kiütözik az még a fiaknál és unokáknál is. Hogy az anyaszentegyház mennyire törődik az egyessel és mennyire igyekszik minden egyes lelket szárnyai alá gyűjteni és minden egyes lélek lelki szükségleteit kielégíteni, azt testvéreim, még a hirdető táblák és cédulák is elárulják, amelyet nem egyszer elolvastam már a győri paróchia kapualjában. Ha abból a kapualjából felmegy lelkészeid szobájába, mondd, nem tetszik sokszor úgy, mintha szegények számára létesített jóléti központi irodába és útonjárók seregének otthonában járnál? És ha szívedet, lelkedet kiöntheted lelkipásztoraidd előtt, mondd, nem tetszik úgy, mintha akkor a fejedet odahajthatnád áldott lelkű édesanyádnak ölébe? Azután bejössz ebbe a templomba, vagy azokba az iskolákba, vagy odaát a diakonisszák által vezetett szeretetházba, mondd, nem látod, nem veszed észre, hogy a legföldibb, a legégibb névvel az anya, az édesanya nevével megáldott anyaszentegyház szórja, szórja az ő törődését, áldását, gondját, szeretetét kicsinyekre, nagyokra, szegényekre, gazdagokra, egészségesekre, betegekre, boldogokra, boldogtalanokra?! S nem gerjedezik sokszor a te szíved, s nem veszed észre, hogy az alázatos emberi szolgálat mögött ott áll az Úr, és hogy az Úr szolgál Neked, Ő lép hozzád, Ő szól Hozzád oly édesen, oly kedvesen?!

„Hát elfeledkezhetik-e az anya gyermekéről, hogy ne könyörüljön méhe fián? És ha elfeledkeznének is ezek: én te rólad el nem feledkezem. Ímé, az én markaimba metszettek fel téged, kőfalaid előttem vannak szüntelen.” Mondd, te nemes győri gyülekezet, nem látod, hogy a te anyaszentegyházad olyan, mint a folyóvizek mellé plántáltatott élő termőfa, mely évről-évre meghozza gyümölcseit, és amelynek levele el nem hervad?! Nézd, alig avattatott fel szép új népiskolád, már újabb épület vár felavatásra, amely ugyancsak ennek az anyaszentegyháznak szeretetéről, gondoskodásáról tesz tanúságot! Otthont építettél azok számára, akiknek már nincs otthonuk, tűzhelyet akarsz nyújtani azok számára, ahol a családi tűzhely melege kialudt, oázist akarsz létesíteni azok számára, akiknek élete pusztává lett és ezt az otthont, tűzhelyet, oázist az édesanyák napján Gusztáv Adolf, a hős svéd király nevével kívánod ékesíteni; annak a királynak nevével, aki olyannyira szerette édesanyját, még felnőtt korában is, amikor király volt, engedelmes, szófogadó fia marad édesanyjának. Annak a királynak nevével, aki hazájáért, anyaszentegyházáért testét, véréit, életét áldozta fel, akinek sok szép szava közül talán a legszebb ez: „A haza és Istennek a haza szent földjén élő anyaszentegyháza és annak fensége megérdemlik, hogy értük mindent elszenvedjünk, és ha kell, meg is haljunk.”

Nem akarnád te testvérem szintén megmutatni szeretetedet, ragaszkodásodat ehhez az anyaszentegyházhoz? Kérdezed hogyan, mivel? Erre a kérdésre a válasz talán mindegyikünkönél más és más lesz, de hadd mondjam el nektek, hogy egy egyszerű kis cselédleány hogyan mutatta ki ragaszkodását, szeretetét anyaszentegyházával szemben. Ma két hete odahaza egy a vidékről Sopronba került kis cselédleányt hívtam magamhoz. A házasulandók hirdető tábláján olvastam nevét, s azt is, hogy másvallású férfiúhoz akarja kötni életét. Elhívtam, hogy megéreztessem vele az anyaszentegyház aggódó szeretetét. Még bele sem kezdtem jól a

lelkipásztori beszélgetésbe, amikor a kisleány azt mondta, tudom, hogy miért tetszett hívatni, jó lelkiismerettel jöttem és állok meg itt. Azért nem jelentkeztem a lelkészi hivatalban, mert odahaza szülőföldemen evangélikus templomban lesz az esküvőnk, és ha a jó Isten gyermekekkel áld meg bennünket, azok is mind evangélikusok lesznek. Ez a leány másvallásúaknál állt szolgálatban: úrnője másvallású, gazdája másvallású, vőlegénye másvallású és ő ebben a környezetben híven, hűségesen megállt vallása mellett. Valóban meg kellett állapítanom, hogy ez a szegény kis cselédleány hős. Ilyen hősök legyünk mi is.

Amikor oly sokszor mindenféle csábítással, rábeszéléssel rá akarnak bennünket arra venni, hogy elhagyjuk drága, szent anyaszentegyházunkat, ne tántorítson meg bennünket az sem, hogy a mi anyaszentegyházunk szegény és sokszor hamupipőke szerepére utalják és juttatják, higgyük el, hogy a mi anyaszentegyházunknak van még feladata, hivatása és anyaszentegyházunk a benne lévő új és egészséges kovással át fogja járni a többi egyházat is és hogy betölti az egész földet. Azért irányítsuk tekintetünket földi anyaszentegyházunkról a mennyei egyházra, arra a magasságos Jeruzsálemre, mely mindannyiunknak édesanyja, amelybe egy kevés idő múlva – számíts kissé utána mennyi idő múlva – bemegyünk mindannyian, s ahol a minden édesanyák mögött ott álló láthatatlan Isten elénk jön, letörli az utolsó könnyhullatást szemünkről. Azért jubiláte! Jubiláte! Hogy nekünk olyan Istenünk van, akinek szeretete még az anyai szeretetnél is nagyobb, mélyebb és magasabb, Aki nem feledkezik el az Ő gyermekéről, gyermekeiről, fiairól, és Akinek szemei előtt folyton folyvást ott forognak, ott lebegnek a mi kőfalaink, Akinek szemei előtt bizonyára ott lebegnek azok a kőfalak is, annak a háznak kőfalai, amelyet most akarunk felavatni. És mi mindenesetre elmondhatjuk, hogy az Ő szemei nyitva vannak és az Ő szemei néznek arra a házra éjjel és nappal. Úgy legyen!

Ámen.